

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/435/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513222751
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1513222751.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Magdalény Florekovej a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, a.s., so sídlom Olejkárska 1, Bratislava, IČO : 00 492 736, zastúpený JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom, Advokátska kancelária ECKER - KÁN & partners, Nám. M. Benku 9-C1, Bratislava, proti odporcovi: J. T., B.. XX.XX.XXXX, O. X. : T.B. B.. Č.. X, X., t. č. na neznámom mieste, zastúpený opatrovníčkou J. L., Z. Okresného U.J. X. P., o zaplatenie 50,50 € s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 12C/55/2014-26 zo dňa 22. mája 2014, v pomere hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporcovi domáhal, aby ho súd zaviazal na zaplatenie 50,50 € a trov konania navrhovateľovi z dôvodu, že odporca cestoval v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka. Zároveň rozhodol, že odporcovi sa náhrada trov konania nepriznáva.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že dňa 13.04.2011 bol odporca kontrolovaný oprávneným pracovníkom navrhovateľa v dopravnom prostriedku navrhovateľa linke MHD č. 99 a pri kontrole sa nepreukázal platným cestovným lístkom. Cenu lístka a úhradu na mieste nezaplatil a neurobil tak ani na základe zaslanej upomienky zo dňa 23.05.2011, kde mu bola poskytnutá dodatočná lehota na úhradu vzniknutej pohľadávky.

Nakoľko miesto pobytu odporcu nebolo súdu známe, v mieste trvalého bydliska sa nezdržiava a jeho pobyt sa nepodarilo zistiť ani vykonaným šetrením, súd prvého stupňa mu preto v zmysle ust. § 29 ods. 2 O.s.p. ustanovil opatrovníčku, ktorá vo veci vzniesla námietku premlčania práva navrhovateľa.

Po právnej stránke prvostupňový súd posúdil vec predovšetkým v zmysle § 9 písm. b) a § 14 ods. 3 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave, ust. § 100 ods. 1, § 108 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka; a dospel k záveru, že plynutie jednoročnej premlčacej lehoty sa v prejednávanom prípade začalo dňom 13.04.2011 a skončilo dňom 13.04.2012 a teda opatrovníčka odporcu vzniesla námietku premlčania dôvodne, čo spôsobilo stratu nároku navrhovateľa vymáhať jeho právo súdnou cestou, v dôsledku čoho súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol. (Navrhovateľ svoje právo uplatnil v

súdnom konaní dňa 01.07.2013, návrh na začatie konania bol nepochybne podaný po uplynutí zákonnej ročnej doby.) O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. a vzhľadom k tomu, že odporcovi žiadne trovy nevznikli, súd prvého stupňa mu ich náhradu nepriznal.

Uvedený rozsudok napadol v zákonom stanovenej lehote odvolaním navrhovateľ. Súdu prvého stupňa vytkol, že vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Navrhovateľ v dôvodoch odvolania poukázal na ust. § 760 Obč. zák., na ustanovenia zákona o cestnej doprave (§ 9 písm. b), § 11 ods. 1 písm. d), § 14 ods. 2) a na čl. 6 ods. 2, 3 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave platného v čase porušenia tarifných a prepravných podmienok a uviedol, že nakoľko sa odporca na výzvu revízora dňa 13.04.2011 na linke MHD č. 99 nepreukázal platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, je povinný navrhovateľovi v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a čl. 5 Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave zaplatiť cestovné 0,50 € a úhradu 50,00 €, pričom túto skutočnosť preukazuje hlásenie o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 13.04.2011. Podľa navrhovateľa povinnosť odporcu zaplatiť úhradu navrhovateľovi vznikla v zmysle § 9 písm. b), § 11 ods. 1 písm. d), § 14 ods. 2 a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Občianskeho zákonníka. Argumentoval tým, že zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka a preto je namieste použiť § 101 Obč. zák. a to znamená, že pohľadávka vo výške 50,00 € nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu premlčaná. Zároveň dal súdu do pozornosti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 15Co/67/2011 a 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd rozhodoval v skutkovo totožných veciach, pričom v oboch prípadoch vyhovel odvolaniu navrhovateľa. S ohľadom na vyššie uvedené navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu navrhovateľa sa opatrovníčka odporkyne písomne nevyjadrila.

Odvolací súd preskúmal vec v napadnutom (t.j. v celom) rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Vo veci verejne vyhlásil rozsudok podľa § 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p., keď zistil, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Navrhovateľ odvolaním napadol výrok rozsudku, ktorým súd prvého stupňa jeho návrh zamietol, vrátane výroku o náhrade trov konania.

So skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa sa odvolací súd stotožňuje s tým, že považuje za potrebné uviesť niektoré rozhodujúce skutočnosti podrobnejšie.

Občiansky zákonník upravuje prepravné zmluvy (zmluvy o preprave osôb a zmluvy o preprave nákladu) v § 760 až § 773. Úprava prepravných zmlúv v Občianskom zákonníku je veľmi stručná a obsahuje iba základné pravidlá, ktoré platia pri prepravných zmluvách. Vzhľadom na väčšie množstvo rôznorodých spôsobov dopravy (železničná, cestná, vodná, mestská atď.), ktoré si vyžadujú svoje špecifické úpravy, nebolo ani možné všetky otázky týkajúce sa právnej úpravy upraviť v Občianskom zákonníku podrobnejšie. Preto § 772 Obč. zák. ustanovuje, že podrobnejšiu úpravu osobnej a nákladnej prepravy ustanovujú osobitné predpisy, najmä prepravné poriadky a tarify (Komentár k Občianskemu zákonníku).

Podľa § 760 Obč. zák. zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Citované ustanovenie nepriamo vymedzuje pojem zmluva o preprave osôb tým, že ustanovuje základné práva a povinnosti účastníkov tejto zmluvy. Podľa tohto ustanovenia zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil na miesto určenia riadne a včas. Z tohto ustanovenia vyplývajú aj pojmové znaky zmluvy o preprave osôb. Ide o zmluvu uzavretú medzi dvoma účastníkmi, t.j. medzi cestujúcim, ktorého treba dopraviť na

miesto určenia a dopravcom, ktorý má povinnosť cestujúceho dopraviť na miesto určenia včas a riadne. Doprava osoby na miesto určenia sa uskutočňuje určeným dopravným prostriedkom, ktorý si cestujúci zvolil, za odplatu (cestovné). Formu a spôsob uzavretia zmluvy o preprave osoby zákon žiadnym spôsobom nevyjedzuje. Ide teda o zmluvu neformálnu, ktorá sa môže uzavrieť rôznym spôsobom určeným v prepravných poriadkoch podľa druhu a spôsobu dopravy (napr. zakúpením cestovného lístka, letenky, vstupom do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri vstupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.) s tým, že podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré si vypracúvajú dopravcovia na základe všeobecne záväzných predpisov.

Právne vzťahy účastníkov konania sa riadia ustanovením § 760 Obč. zák. Zmluva o preprave v mestskej hromadnej doprave bola uzavretá konkludentným konaním spočívajúcim na strane cestujúceho v nástupe do dopravného prostriedku. Zvláštnosť tejto zmluvy ako zmluvy neformálnej spočíva v tom, že tým, že cestujúci nastúpi do dopravného prostriedku konkludentne pristupuje na celý rozsah poskytovanej služby, mlčky pristupuje aj na ďalšie všeobecne známe vedľajšie dojednania zmluvy upravené v zákone o cestnej doprave a v Prepravnom poriadku a Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, t.j. mať u seba platný cestovný lístok a na vyzvanie ho predložiť ku kontrole. Takýmto je aj dojednanie, že pokiaľ cestujúci nezaplatí riadne a včas cestovné, ktoré je cenou poskytovanej služby, súhlasí s tým, že mu bude účtovaná pokuta. Použitie prostriedku mestskej hromadnej dopravy je v plnej dispozícii občana ako cestujúceho a je na jeho úvahe, či za takto stanovených podmienok do dopravného prostriedku nastúpi a zmluvu o preprave uzavrie. Vo svojej podstate tieto predstavujú obsah zmluvy o preprave osôb, pretože vyjadrujú vzájomné práva a im zodpovedajúce povinnosti oboch zmluvných strán, ktoré nie je možné z uvedeného dôvodu oddeliť.

Podľa § 108 Obč. zák. práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

V danom prípade právne závery súdu prvého stupňa zodpovedajú hypotéze použitého právneho predpisu - správny je záver súdu prvého stupňa o premlčaní. Navrhovateľ totiž predmetným návrhom uplatňoval cestovné a nezaplatenú úhradu (prirážku) podľa Prepravného poriadku a Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, splatnú dňom porušenia povinnosti odporcu mať zakúpený lístok, t.j. dňom 13.04.2011. Pre práva z prepravy platí premlčacia doba podľa § 108 Obč. zák., podľa ktorého ustanovenia jej dĺžka je jeden rok. Nakoľko návrh na začatie konania bol doručený súdu podľa prezenčnej pečiatky až dňa 01.07.2013, bol nepochybne podaný po uplynutí zákonnej ročnej premlčacej doby.

Námietka navrhovateľa v odvolaní ohľadom premlčania, keď mal za to, že je namieste použiť § 101 Obč. zák. a to znamená, že pohľadávka vo výške 50,00 € nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu premlčaná, nie je podľa odvolacieho súdu dôvodná. Ako už bolo spomenuté vyššie, účtovanú pokutu nie je možné posudzovať samostatne. Nárok na zaplatenie úhrady nemôže vzniknúť samostatne a oddelene (aj keď môže byť samostatne a oddelene uplatnený na súde), ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného a oba nároky tak vznikajú len a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia, a to súčasne; u oboch nárokov preto začína rovnako plynúť aj premlčacia doba ustanovená v § 108 Obč. zák. (Oba nároky majú rovnaký právny základ - porušenie podmienok zmluvy o preprave.) Niet preto dôvodu nepovažovať aj nárok na zaplatenie úhrady (pokuty) za právo z prepravy, a nie je teda ani dôvod posudzovať podmienky premlčania aj tohto nároku inak, než v zmysle ust. § 108 Obč. zák.

Pokiaľ sa navrhovateľ odvolával vo svojom odvolaní na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011 so závermi v nich prezentovanými v otázke premlčania sa senát 9Co nestotožnil; predmetné rozhodnutia nie sú pre rozhodovanie iných odvolacích senátov právne záväzné.

Vo výroku o trovách konania pochybenie nebolo zistené.

Záverom odvolací súd poznamenáva, že zo strany prvostupňového súdu došlo k nesprávnemu určeniu dňa, ktorým začala plynúť premlčacia lehota v prejednávanej veci, a to z nasledovných dôvodov (toto pochybenie súdu prvého stupňa však nemá vplyv na vecnú správnosť prvostupňového rozhodnutia). V zmysle ust. § 122 ods. 1 veta prvá Obč. zák. lehota určená podľa dní začína sa dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok. Koniec lehoty pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním (pri týždňoch) alebo číslom (pri mesiacoch a rokoch) zhoduje s dňom, na ktorý pripadá skutočnosť, od ktorej lehota začína plynúť (§ 122 ods. 2 Obč. zák.). Odporca cestoval v hromadnom dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka dňa 13.04.2011. Podľa názoru odvolacieho súdu jednoročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku navrhovateľa na súde začala v predmetnom prípade plynúť dňa 14.04.2011 a v súlade s ust. § 122 ods. 2 prvá veta a § 122 ods. 3 Obč. zák. uplynula dňa 13.04.2012 (piatok). Pri lehotách určených podľa rokov (daný prípad, jednoročná lehota) totiž platí, že začiatok lehoty je určený tak ako pri počítaní podľa dní tzn., že začiatok lehoty je určený začiatkom dňa, ktorý nasleduje po dni, v ktorom nastala skutočnosť rozhodná pre jej počítanie. Deň, v priebehu ktorého nastala rozhodná skutočnosť sa do lehoty nezapočítava, aj keby k tejto skutočnosti došlo začiatkom tohto dňa. Pre začiatok plynutia tejto lehoty je dôležitý až deň nasledujúci po rozhodnej skutočnosti, a to i vtedy, ak by týmto dňom bola sobota, nedeľa alebo sviatok. Takto určený začiatok plynutia lehoty vychádza zo starej zásady rímskeho práva, že do začiatku lehoty sa nezapočítava deň, v ktorom táto udalosť nastala.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcovi, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko mu žiadne nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.